

Raport z ankiet dla uczniów klas VII i VIII

Ankieta została opracowana przez zespół specjalistów w ramach projektu realizowanego na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej „SYSTEM ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH W POLSCE - stan i rekomendacje dla zwiększenia skuteczności i efektywności planowania i realizowania działań profilaktycznych w mikro i makro skali”.

Ankietowanych poproszono o udział w badaniach, które służą do oceny aktualnej sytuacji uczniów w zakresie zapotrzebowanie na działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły.

Zapewniliśmy uczniów, że ich **odpowiedzi są poufne**, posłużą do przygotowania zbiorczego opracowania wyników i nie będą nigdy nikomu przekazane w formie umożliwiającej zidentyfikowanie badanych.

Analiza ankiet na podstawie pytań skierowanych do uczniów klas VII-VIII:

1. Jesteś:

☐ dziewczyną 46

☐ chłopakiem 46

Razem: 92 uczniów

2. Zaznacz przy każdym wierszu, na ile jesteś zadowolony z:

	bardzo zadowolony	raczej zadowolony	trochę zadowolony, a trochę niezadowolony	raczej niezadowolony	bardzo niezadowolony
	%	%	%	%	%
osobistego poczucia bezpieczeństwa	37	37	13	5	5
poziomu materialnego Twojej rodziny	42	38	4	8	3
swojej pozycji w klasie, w szkole	32	45	12	9	2
kontaktów z kolegami	38	33	14	9	1
kontaktów z rodzicami	55	25	11	4	5
kontaktów z nauczycielami	22	38	24	7	1
swojej inteligencji i zdolności	25	36	18	10	4
swojego wyglądu	27	33	18	10	5
swojego zdrowia	40	39	9	13	1
swojego charakteru	47	24	11	12	2
sposobu spędzania wolnego czasu	41	34	10	7	3
możliwości decydowania o sobie	41	33	15	10	3
możliwości rozwoju swoich zainteresowań	55	30	9	8	2
wyobrażeń o przyszłości	42	34	12	8	4

Na podstawie wypowiedzi uczniów klas 7-8 rysuje się raczej optymistyczny obraz samopoczucia ankietowanych. Ponad 70% uczniów jest zadowolonych z osobistego poczucia bezpieczeństwa (bardzo lub raczej zadowolonych), 10% to uczniowie niezadowoleni. 80% uczniów dobrze ocenia swoją sytuację materialną. Ponad 70% ankietowanych jest zadowolonych ze swojej pozycji w klasie lub szkole oraz kontaktów z kolegami i koleżankami, ok. 10%-przeciwnie. Z ankiet wynika, że 80% naszych nastolatków ma pozytywne relacje z rodzicami, a 60% uczniów dobrze też ocenia z kontakty z nauczycielami. Nasi uczniowie wydają się też mieć dość wysoką samoocenę: ok. 60% z nich jest zadowolonych ze swojej inteligencji i zdolności oraz swojego wyglądu, a z charakteru nawet 71%. Nasi uczniowie dobrze oceniają również swój stan zdrowia : bardzo lub raczej zadowolonych jest ok.80% badanych. 3/4 ankietowanych jest zadowolona ze sposobu spędzania wolnego czasu czy możliwości decydowania o sobie. Uczniowie zaznaczają w 85%, że są zadowoleni z możliwości rozwoju swoich zainteresowań, a 76% piszących pozytywnie wyobraża sobie swoją przyszłość. Oczywiście jest też niewielka grupa uczniów -ok.15%, która wybiera odpowiedź „raczej niezadowolony i bardzo niezadowolony” w kwestii np. swoich zdolności, wyglądu charakteru, zdrowia, możliwości decydowania o sobie.

3. Jakie co najmniej wykształcenie zamierzasz zdobyć:

- ☐ nie wiem, nie zastanawiałem się nad tym 20%
- ☐ zasadnicze zawodowe, bez matury 9%
- ☐ średnie ogólne lub zawodowe, matura 21%
- ☐ wyższe (studia na uczelni) 50%

W sprawie wykształcenia uczniowie zakładają, że mogą to być studia wyższe. Tak zamierza połowa ankietowanych. Co piąta osoba wybiera wykształcenie średnie lub nie zastanawiała się nad tym. Na wykształcenie zasadnicze zawodowe decyduje się aktualnie 9% uczniów.

4. Czy chcesz w przyszłości zawrzeć związek małżeński? Zaznacz jedną odpowiedź:

- ☐ chcę tego 41%
- ☐ nie mam zdania 36%
- ☐ nie chcę tego 15%

Uczniowie zapytani o chęć zawarcia związku małżeńskiego są jeszcze podzieleni. Chętnych do małżeństwa na dzień dzisiejszy jest 41% ankietowanych. Reszta uczniów jeszcze nie zdecydowała w tej kwestii.

5. Czy chcesz w przyszłości mieć dzieci? Zaznacz jedną odpowiedź:

- ☐ zdecydowanie nie chcę 16%
- ☐ chcę w przyszłości mieć dzieci 42%
- ☐ chcę raczej adoptować niż mieć własne dzieci 7%
- ☐ jeszcze nie wiem, nie mam zdania na ten temat 36%

Prawie połowa uczniów potrafi już określić, że chce w przyszłości mieć dzieci. Pozostała 1/3 uczniów to grupa jeszcze niezdecydowanych lub 16% niewyrażających chęci posiadania potomstwa.

6. W jakich sytuacjach i jak często masz kontakt z rodzicami? Zaznacz przy każdym wierszu:

	Nigdy %	kilka razy w roku %	kilka razy w miesiącu %	kilka razy w tygodniu %
spędzam czas poza domem wspólnie z rodzicami	1	22	39	23
rozmawiam z rodzicami o szkole i o moich ocenach	0	1	24	77
rozmawiam z rodzicami o innych moich sprawach	14	12	37	36
wspólnie z rodzicami uprawiam sport lub uczestniczę w innych ulubionych zajęciach	24	25	24	23
uczestniczę w podejmowaniu przez rodziców decyzji	11	21	39	22
pomagam rodzicom w ważnych sprawach domowych	3	9	37	43

Odpowiedzi na powyższe pytania mogą wskazywać na właściwe relacje między dziećmi i rodzicami, rodzice pełnią ważną rolę w życiu naszych uczniów. 62% uczniów zaznacza, że spędza z rodzicami wspólnie czas poza domem kilka razy w miesiącu lub w tygodniu. Powyżej 70% dzieci rozmawia ze swoimi rodzicami o szkole i ocenach kilka razy w tygodniu, a połowa z tych nastolatków dzieli się również swoimi innymi sprawami. Dzieci spędzają aktywnie czas z rodzicami, uprawiając sport lub inne ulubione zajęcia, ale odpowiedzi są tu już równo rozdzielone po ¼. Dzieciom wydaje się, że mają też wpływ na decyzje w domu: 39% uczniów kilka razy w miesiącu, a 22% -w tygodniu. 43% dzieci twierdzi, że pomaga rodzicom w ważnych sprawach domowych kilka razy w tygodniu.

7. Ile przeciętnie czasu w TYGODNIU, poza zajęciami w szkole, poświęcasz na:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	0 - nie zajmuję się tym %	mniej niż 1 godzinę %	1-3 godziny %	4-7 godzin %	8 lub więcej godzin %
odrabianie lekcji i przygotowywanie się do lekcji	3	27	40	17	15
pozaszkolną naukę języków obcych	43	23	42	9	3
uprawianie sportu w klubie/sekcji	52	7	22	7	11
własną aktywność sportową (pływanie, rower, grę w piłkę itp.)	20	16	33	21	10
zorganizowane zajęcia artystyczne	73	5	14	7	1
własną aktywność artystyczną (malowanie, pisanie, śpiewanie lub granie, taniec, fotografowanie itp.)	38	22	22	11	8
zbiórki harcerskie	96	1	3	0	0
spotkania grup kościelnych	65	12	7	4	0
wolontariat	60	12	12	1	0

korzystanie z kultury poza domem (np. chodzenie na filmy, koncerty, spektakle, wystawy itp.)	40	26	23	3	1
czytanie książek, artykułów, wiadomości w prasie lub online	24	30	26	8	2
zorganizowane zajęcia informatyczne	71	12	7	0	0
własną aktywność informatyczną (tworzenie stron, programowanie itp.)	70	16	10	8	0
granie w gry (komputer, konsola), rozrywkowe korzystanie z Internetu	10	8	26	27	32
oglądanie filmów z Internetu, wideo lub TV	5	14	33	26	15
spotkania z przyjaciółmi, koleżankami, kolegami	9	16	25	41	16
chodzenie po sklepach, pobyt w centrach handlowo-rozrywkowych	14	30	30	18	3
inne zorganizowane zajęcia tematyczne w kołach zainteresowań, sekcjach, klubach	60	12	14	3	1
inne własne regularne zajęcia	50	15	16	15	7

Z powyższych danych dowiadujemy się, jak nasi uczniowie spędzają czas wolny. Okazuje się, że najwięcej czasu, bo powyżej 8 godzin poświęcają na granie w gry lub rozrywkowe korzystanie z Internetu (32%), powyżej 4 godzin to spotkania z przyjaciółmi, kolegami, koleżankami (41%), oglądanie filmów z Internetu, wideo lub TV (15% nawet 8 godzin i więcej). Uczniowie starsi, w porównaniu do młodszych kolegów z kl. IV-VI, wykazują mniejsze zainteresowanie aktywnością sportową (największa grupa 33% :1-3 godzin) i artystyczną (najwięcej -38% odpowiedzi : 0- nie zajmuję się tym).

Na odrabianie lekcji większa część uczniów-40%- przeznaczą 1-3 godzin. Podobna część dzieci poświęca na dodatkową naukę języków obcych 1-3 godzin. Jest też grupa uczniów (30%), która przyznaje się do chodzenia po centrach handlowo-rozrywkowych w wolnym czasie (1-3 godzin).

8. Zaznacz przy każdym wierszu jak często Twój rodzice lub opiekunowie:

	Nigdy %	Rzadko %	Czasami %	Przeważnie %	Zawsze %
Przed Twoim wyjściem z domu pytają, z kim masz się spotkać	12	21	21	23	23
Pytają/sprawdzają na co wydajesz pieniądze	24	26	23	17	5
Pytają o Twoje wspólne plany z przyjaciółmi	25	28	21	14	10
Pytają dokąd idziesz gdy wychodzisz z domu	11	10	14	30	29
Pytają co robisz i gdzie przebywasz po szkole	28	14	25	18	13

Dane uzyskane z odpowiedzi pogłębiają temat relacji i zainteresowania rodziców sprawami dzieci. Prawie połowa uczniów jest często pytana przez rodziców przed wyjściem z domu, z kim się spotykają. Pokrywa się to z odpowiedziami dokąd idą, gdy wychodzą z domu. Mniej zainteresowani są, co dzieci robią i gdzie przebywają po szkole (najwięcej odpowiedzi -nigdy 28%). Rodzice nie często pytają, na co dzieci wydają pieniądze. Rzadko też pytają o plany dzieci i ich przyjaciół (najwięcej odpowiedzi „rzadko”28%).

9. Na ile prawdziwe dla Ciebie są poniższe stwierdzenia:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	Całkowicie nieprawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Trochę prawdziwe, trochę nie	Raczej prawdziwe	Całkowicie prawdziwe
--	----------------------------	------------------------	------------------------------------	---------------------	-------------------------

	%	%	%	%	%
Lubię moją klasę	11	10	32	35	16
Lubię większość nauczycieli, którzy uczą mnie w tym roku	7	13	32	35	14
Lubię moją szkołę	14	20	33	27	10

Ciekawe dla diagnozy środowiska szkolnego są też odpowiedzi dotyczące stosunku do kolegów w klasie, nauczycieli i szkoły. Pozytywny stosunek do swojej klasy i nauczycieli wyraża ok.50% uczniów, do szkoły wyrażają trochę mniej sympatii.

10. Na ile prawdziwe dla Ciebie są poniższe stwierdzenia:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	Całkowicie nieprawdziwe %	Raczej nieprawdziwe %	Trochę prawdziwe, trochę nie %	Raczej prawdziwe %	Całkowicie prawdziwe %
Obowiązki szkolne są dla mnie bardzo ważne	11	12	29	29	14
Nauka w szkole jest mi potrzebna, żeby lepiej zrozumieć świat	9	14	33	25	20
Nauka w szkole pomoże mi osiągnąć moje cele życiowe	10	8	25	30	20
Jeśli chcę osiągnąć sukces zawodowy to muszę się dobrze uczyć	7	9	23	35	23

Nasi uczniowie doceniają wartość nauki. Tych, którzy twierdzą, że dobre wyniki w nauce mogą pomóc w osiągnięciu celów życiowych i sukcesów zawodowych jest przynajmniej połowa uczniów. Trochę mniej, bo 45% ankietowanych uważa, że ważne są obowiązki szkolne, a nauka jest potrzebna, aby lepiej zrozumieć świat. Pozostała ilość uczniów była albo niezdecydowana (25-30%), albo niechętna nauce (ok. 20%).

11. Pomyśl o uczennicach i uczniach z Twojej obecnej klasy. Przeczytaj poniższe pytania i zaznacz, jak wiele jest w klasie osób, które:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	Nie ma takiej osoby %	Jedna osoba %	Mniejszość %	Większość lub prawie wszyscy %
Pożyczają Ci potrzebne rzeczy, np. zeszyty, książki, długopis, gdy tego potrzebujesz	3	15	38	42
Zapraszają Cię, gdy robią coś wspólnie podczas przerwy/po szkole	16	15	40	26
Zapraszają Cię na urodziny/imprezy, które organizują	28	13	46	16
Pomagają Ci/Pocieszają Cię kiedy masz problemy	28	20	35	13
Cieszą się wspólnie z Tobą, kiedy coś Ci się uda	26	11	58	11

Zdania na temat relacji koleżeńskich w klasie są zróżnicowane. Przy twierdzeniu pierwszym, dotyczącym pożyczania potrzebnych rzeczy w szkole, 42% uczniów (dużo większa ilość niż w klasach IV-VI) może liczyć na większość kolegów.

Podobnie jak młodszy koledzy odpowiadają w kwestii zapraszania do wspólnej aktywności podczas przerwy. Uczniowie raczej sami powinni zadbać o inicjatywę rozmowy lub zabawy z kolegami. Wskazują, że na takie zaproszenie przez większość klasy może liczyć 26% ankietowanych. Przy zapraszaniu na urodziny sytuacja jest jeszcze mniej przyjazna, gdyż tylko 16% otrzymuje je od większości klasy. Uczniowie odczuwają, że na pocieszenie w problemach może liczyć na małą liczbę osób w klasie. Co czwarty ankietowany pisze nawet, że nie ma takiej osoby. Podobnie widzą wspólnie przeżywaną radość z sukcesu. Ponad połowa ocenia, że byłaby to mniejszość klasy, a co czwarta, że nie ma takiej osoby.

12. W jakim stopniu wychowawca Twojej klasy:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	W ogóle %	W bardzo małym stopniu %	Trochę %	W dużym stopniu %	W bardzo dużym stopniu %
Zachęca Cię i dodaje Ci otuchy, kiedy tego potrzebujesz	11	16	35	30	4
Troszczy się o Ciebie	14	18	3	28	12
Służy pożyteczną informacją i radą, kiedy tego potrzebujesz	7	11	30	39	12
Wysłucha Cię, gdy potrzebujesz porozmawiać o sprawach ważnych dla Ciebie	15	12	32	27	13
Mówi rzeczy, które dodają Ci pewności siebie	14	18	28	30	9

Nasi nastoletni uczniowie bardzo różnie oceniają wsparcie swoich wychowawców. Wydają się też bardziej wymagający i krytyczni w porównaniu z młodszymi klasami. Najwięcej pozytywnych opinii wychowawcy otrzymują za przekazywanie pożytecznych informacji i rad, kiedy wychowankowie tego potrzebują (39% w dużym stopniu). Około 30% uczniów docenia, że wychowawcy zachęcają i dodają otuchy, troszczą się, słuchają w ważnych dla ucznia sprawach, dodają pewności siebie (w dużym stopniu). Jest grupa ankietowanych (11-18%), która nie widzi w ogóle lub w bardzo małym stopniu starań wychowawcy w ich kontaktach.

13. Czy większość nauczycieli Twojej klasy:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	zupełnie tak nie jest %	raczej nie %	trochę tak jest, a trochę nie %	raczej tak %	jest tak w pełni %
Poświęca więcej uwagi dobrym uczniom	5	18	41	27	7
Lepiej traktuje uczniów otrzymujących wyższe oceny	11	26	24	25	4
Zwraca uwagę przede wszystkim na oceny	8	24	34	27	4
Dbą, żebyśmy rozumieli to, czego się uczymy	4	9	26	43	13
Wierzy, że każdy może nauczyć się	3	12	32	42	9

tego, czego się uczymy					
Wierzy, że na popełnionych błędach możemy się uczyć	3	17	23	39	7

Uczniowie bardzo różnie oceniają relacje z nauczycielami. Uczniowie w większości skłaniają się do opinii, że nauczyciele poświęcają więcej uwagi dobrym uczniom. Zdania są podzielone w kwestii traktowania uczniów według otrzymywanych ocen i zwracania uwagi głównie na oceny. Inaczej przedstawiają nauczycieli jako uczących. Większość uczniów zauważa, że nauczyciele dbają, żeby uczniowie rozumieli czego się uczą. Widzą także postawę, że każdy uczeń może nauczyć się tego, czego się uczy, że na popełnianych błędach można się uczyć.

14. Czy w tamtym roku szkolnym miałeś/aś korepetycje?

☐ Nie 58%

☐ Tak 41%

Więcej niż połowa uczniów wpisuje, że w tamtym roku szkolnym nie korzystało z korepetycji. Tak deklaruje 58% ankietowanych. Druga połowa potwierdza dodatkowe zajęcia.

15. Jeżeli w tym roku szkolnym masz korepetycje, wybierz poniżej, z jakich przedmiotów:

Proszę wybrać co najwyżej 6 odpowiedzi.

☐ nie dotyczy – nie miałem korepetycji 46%

☐ język polski 10%

☐ język obcy 38%

☐ historia 1%

☐ WOS 0

☐ matematyka 28%

☐ informatyka 0

☐ przyroda 0

☐ geografia 0

☐ biologia 2%

☐ chemia 2%

☐ fizyka 4%

☐ inne 1%

W tym roku szkolnym trochę więcej uczniów ma zorganizowane korepetycje, głównie z trzech przedmiotów: j. obcy (38%), matematyka (28%), j. polski (10%). Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że około połowy uczniów może mieć korepetycje.

16. Jak często zdarzało Ci się wagarować (zaznacz jedną odpowiedź w każdym wierszu):

	nie zdarzyło się	raz lub kilka razy w życiu	kilka razy w tym roku szkolnym	kilka razy w ostatnim miesiącu
	%	%	%	%
razem z całą klasą opuściliśmy cały dzień	83	11	1	1

razem z całą klasą opuściliśmy pojedyncze lekcje	87	20	2	2
razem z kilkoma osobami opuściliśmy cały dzień	92	8	1	0
razem z kilkoma osobami opuściliśmy pojedyncze lekcje	67	26	2	1
samemu opuściłem cały dzień	86	13	2	0
samemu opuściłem pojedyncze lekcje	74	17	2	2

Pytanie o wagarowanie może wskazywać, że jest niewielka grupa uczniów, których ten problem może dotyczyć. Prawie nikt nie odważył się wpisać, że wagarował sam lub z innymi w tym roku szkolnym. Inni uczniowie wpisują, że opuścili zajęcia z kilkoma osobami lub całą klasą raz lub kilka razy w życiu (20-26%). Są też uczniowie, którzy samodzielnie opuszczali lekcje raz lub kilka razy w życiu (13-17%).

17. Gdy twój kolega / koleżanka namawia Cię do zrobienia czegoś, na co nie masz ochoty, co wtedy najczęściej robisz (zaznacz jedną odpowiedź):

- ☐ unikam jego/jej towarzystwa 8%
☐ radzę się rodziców 4%
☐ radzę się rówieśników 5%
☐ robię to, co on/ona chce 2%
☐ robię to, co ja chcę 27%
☐ odmawiam 45%
☐ robię coś innego 2%

Prawie połowa uczniów deklaruje, że potrafiłaby odmówić zrobienia czegoś, na co nie mają ochoty. Co czwarta osoba uważa, że robi to co sama uważa.

18. Gdy przeżywasz trudne chwile w życiu lub masz jakiś problem, to co robisz (zaznacz przy każdym wierszu):

	Często %	Czasami %	Nigdy %
szukam samotności	30	43	24
idę porozmawiać do kolegi, koleżanki	20	45	40
zapalam papierosa	4	5	88
idę do kina lub do teatru	7	24	72
rozmawiam o swoich sprawach z rodzicami	15	43	38
piję trochę alkoholu	4	11	79
objadam się	16	27	51
placzę	25	36	29
niszczę jakieś rzeczy, sprzęty	12	22	63
zajmuję się sportem lub długo spaceruję	14	30	50
biorę leki uspokajające, pobudzające lub jakiś narkotyk	5	7	77
czytam książkę	9	32	57
okaleczam się	7	12	72
ślucham muzyki albo oglądam telewizję	46	22	29
stosuję głodówki, nie jem	11	15	67
szukam pomocy nauczyciela, pedagoga, psychologa itp.	3	17	76
złoszczę się i kłócę z najbliższymi	10	25	59
staram się szybko zapomnieć o trudnościach	20	41	33
obrażam się na cały świat	10	28	55
modlę się	13	26	58
zajmuję się komputerem (gry, Internet)	46	22	33
leżę do góry brzuchem	16	40	34
myślę ciągle o problemie i nie odpoczywam	21	29	47
maluję, gram na instrumencie muzycznym	16	24	53
popadam w nastroje smutku i przygnębienia	30	37	29
robię coś innego	29	32	30

Jak uczniowie radzą sobie, gdy przeżywają trudne chwile lub mają jakiś problem? Z tabeli wynika, że najczęściej największa grupa uczniów (46%) wybiera gry komputerowe i Internet,

słuchanie muzyki lub oglądanie telewizji. Około 1/3 uczniów często szukają samotności, popadają w nastroje smutku i przygnębienia. Niepokojące są przypadki młodych ludzi, którzy okaleczają się. Może to dotyczyć ok. 20% uczniów. Uczniowie ujawniają również, że często lub czasami zapalają papierosa (9%) lub piją trochę alkoholu (15%).

19. Jak często w tym roku szkolnym lub w całym życiu zdarza Ci się, że:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	Nigdy %	raz, kilka razy w życiu %	kilka razy w roku %	kilka razy w miesi ącu %	kilka razy w tygodniu %	Codziennie %
przeglądasz coś w Internecie razem z rodzicami	21	5	25	29	13	4
poszukujesz w Internecie informacji / materiałów do szkoły	15	5	13	15	34	9
szukasz w Internecie gotowych prac domowych / rozwiązań zadań / prezentacji itp.	18	11	11	27	23	9
spędzasz w Internecie więcej czasu, niż planowałeś/planowałaś	8	4	12	24	22	23
zaniedbujesz sprawy szkolne z powodu Internetu	25	16	15	12	10	7
nie wysypiasz się z powodu zajmowania się Internetem	30	12	15	20	3	4
masz kłopoty z powodu nadmiernego zajmowania się Internetem	40	12	15	9	3	3
podajesz swoje osobiste dane komuś znanemu tylko przez Internet	72	9	4	5	3	3
przeglądasz treści erotyczne w Internecie	62	5	5	9	8	9
przedstawiasz się w Internecie jako inna osoba, niż w rzeczywistości	53	17	5	7	4	3

Na podstawie odpowiedzi ankietowanych, widzimy, że nasza młodzież często korzysta z Internetu, np. poszukując materiałów do szkoły, gotowych prac domowych czy spędzając więcej czasu, niż planowali. Jednocześnie prawdopodobnie mają kontrolę nad nadużywaniem Internetu, ponieważ zagrożenia i negatywne skutki z jego używania dotyczyć może kilkunastu procent uczniów. Np. uczniowie nie wysypiają się (20% w kilka razy w miesiącu), mają kłopoty z powodu nadużywania Internetu (15% kilka razy w roku lub 9% w miesiącu). Wygląda na to, że uczniowie nie kryją też zainteresowania treściami erotycznymi (po ok. 10% odpowiedzi kilka razy w miesiącu, tygodniu lub codziennie).

20. Gdy ktoś z Twoich kolegów lub koleżanek zaproponuje Ci następujące rzeczy, to co zrobisz? Zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź:

	na pewno odmówię %	raczej odmówię %	nie wiem co zrobię %	raczej przyjmę propozycję %	na pewno przyjmę propozycję %

zapalenie tytoniu/e-papierosa	71	10	9	8	3
wypicie alkoholu	66	16	8	4	3
zażycie leku w celu odurzenia się	85	7	1	0	1
zażycie małej porcji dopalacza	86	3	4	1	2
zapalenie marihuany/haszyszu	86	8	4	0	4
zażycie małej porcji innego narkotyku	88	5	3	0	1

Nasi uczniowie twierdzą, że nie mają problemu z odmową propozycji zapalenia papierosa, wypicia alkoholu czy narkotyków (większość twierdzi, że na pewno odmówi). Najwięcej niezdecydowanych (ok. 27%) będzie w sytuacji zachęcania do papierosa czy wypicia alkoholu (28%). Jest też ok. 10% uczniów, którzy mogliby się dać namówić na narkotyki.

21. Jeżeli odmówisz, to jak, co powiesz, co zrobisz? Zaznacz w każdym wierszu jeden sposób:

	nie odmówię	powiem coś "na odczepne go" (nie dzisiaj, źle się czuję, muszę się uczyć itp.)	powiem, że nie chcę i wyjaśnię swoje powody	powiem, że nie chcę i zakończę rozmowę bez wyjaśniania powodów	powiem, że nie palę, nie piję lub nie biorę	powiem, że boję się uzależnienia	powiem tylko "nie", bez dalszych rozmów w na ten temat	nakrzyczę na osobę, która mi coś takiego zaproponuje	coś innego
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
zapalenie tytoniu/e-papierosa	12	4	16	18	24	3	8	5	3
wypicie alkoholu	11	5	15	16	17	5	10	5	8
zażycie leku w celu odurzenia się	7	2	15	16	20	4	10	12	3
zażycie dopalacza	8	7	18	12	13	8	12	12	9
zapalenie marihuany/haszyszu	9	5	16	13	16	8	7	12	9
zażycie innego narkotyku	9	7	16	11	16	5	12	12	9

W poprzednim pytaniu uczniowie w większości twierdzili, że odmówią, kiedy kolega lub koleżanka będą namawiać na środki psychoaktywne. W tym pytaniu zostali poproszeni o odpowiedź, w jaki sposób to robią. Z wyników widać, że odpowiedzi są podobne, niezależnie od rodzajów używek. Najwięcej, po kilkanaście do 20% procent, będą to wypowiedzi typu "Nie chcę, wyjaśnię powody lub zakończę rozmowę" lub „Powiem, że nie palę, nie piję, nie biorę”. Wygląda na to, że uczniowie wybierają asertywne sposoby reagowania, bez okłamywania, uległości czy agresji. Odpowiedzi w tym pytaniu potwierdzają, że ok. 10% ankietowanych może nie odmówić i ulec presji rówieśniczej.

22. Jeżeli się zgodzisz, to dlaczego? Zaznacz w każdym wierszu jeden powód przy tej propozycji, na którą się zgodzisz lub nie wiesz, co zrobisz:

	nie zgodzę się	przez ciekawość	dla poprawy humoru, lepszego nastroju	żeby komuś zaimponować	żeby mnie dalej lubili lub nie wyśmiali	z powodu problemów - to mi pomaga	bo tak już robię i mam na to ochotę	Inn e
	%	%	%	%	%	%	%	%
zapalenie tytoniu/e-papierosa	71	14	5	0	1	2	1	4
wypicie alkoholu	61	14	7	1	1	1	1	7
zażycie leku w celu odurzenia się	92	1	1	0	0	0	0	3
zażycie dopalacza	84	5	1	0	0	0	0	1
zapalenie marihuany/haszyszu	73	13	4	0	0	0	0	1
zażycie innego narkotyków	88	4	1	0	0	0	0	1

Pytanie o powody zgody na propozycje używek przez kolegów czy koleżanki kolejny raz ma dać odpowiedź, że uczniowie w zdecydowanej większości będą odmawiać. Jednak, jeśli się zdecydują to głównym powodem będzie ciekawość, szczególnie gdy chodzi o papierosa, alkohol, marihuanę. Jest niewielka ilość nastolatków, która ma też inne, nieznane nam powody.

23. Jak często widzisz, że ktoś z Twoich kolegów, koleżanek lub znanych Ci rówieśników (zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź):

	Nigd y	widziałem to raz w życiu	widziałem kilką razy w moim życiu	kilka razy w roku	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	Codzienni e
	%	%	%	%	%	%	%
pali tytoń/e-papierosy	43	15	16	1	8	9	5
pije alkohol	47	12	11	0	9	5	5
jest pijany	75	4	11	4	3	4	3
zażywa leki w celu odurzania się	80	2	3	3	2	0	3
zażywa dopalacze	89	1	3	1	1	1	2
pali marihuanę/haszysz	75	3	5	3	1	0	2
zażywa inne narkotyki	85	4	1	1	2	0	3
używa wyzwisk/wulgaryzmów	34	2	2	1	2	8	40
stosuje przemoc fizyczną/bicie	40	9	8	8	8	9	11

Odpowiedzi na powyższe pytanie pomagają poznać, czy nasi uczniowie obserwują w swoim najbliższym otoczeniu zagrażające im sytuacje. Jak wynika z tabeli tylko ok. połowa osób zaznacza, że nigdy nie widziała u rówieśników palenia papierosów, picia alkoholu, czy przemocy fizycznej (tu 40%). Zastanawia, czy odpowiedzi ankietowanych odpowiadają rzeczywistym sytuacjom, gdyż codziennie 5% uczniów widzi swoich rówieśników palących, lub/ i pijących alkohol. Są też osoby, które codziennie obserwują u swoich znajomych upijanie się lub zażywanie leków w celu odurzenia (po 3%). Niewielki procent, ale jednak dwie osoby (2%) zaznaczają, że widzą swoich rówieśników codziennie zażywających dopalacze lub palących marihuanę lub inne narkotyki. Obserwowanym często zjawiskiem jest używanie wyzwisk lub wulgaryzmów (codziennie nawet 40% wyników). Przemoc

fizyczną obserwuje po ok. 10% uczniów w każdym wskazanym przedziale czasowym (codziennie 11%).

24. Czy Twoim zdaniem wolno Ci robić następujące rzeczy?

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	Zdecydowanie mogę to robić	Chyba mogę to robić	Trudno powiedzieć	Raczej nie wolno mi	Zdecydowani e nie wolno mi tego robić
	%	%	%	%	%
palić tytoń/e-papierosy	7	1	9	21	57
pić alkohol	7	0	10	20	58
upijać się	10	0	5	13	66
zażywać leki w celu odurzania się	8	0	1	8	74
zażywać dopalacze	7	0	2	9	75
palić marihuanę/haszysz	7	0	5	7	73
zażywać inne narkotyki	8	0	3	5	89
współżyć seksualnie	11	2	10	10	61
używać wyzwisk/wulgaryzmów	12	13	13	10	43
stosować przemoc fizyczną/bicie	8	33	14	16	55

Odpowiedzi na powyższe pytania określają postawę naszej młodzieży do wskazanych im zagrożeń dla rozwoju. Można powiedzieć, że większość ankietowanych (w tabeli powyżej 50%) zdecydowanie nie popiera palenia papierosów, picia alkoholu, współżycia seksualnego czy stosowania przemocy fizycznej. Więcej osób, bo ponad $\frac{3}{4}$ badanych jest też przeciwna lekom, dopalaczom czy narkotykam. Za zdecydowanie niedozwolone 43% uczniów uważa używanie wyzwisk lub wulgaryzmów. Mimo tych wskazań, jest grupa uczniów (7-12%), która wyraża zdecydowaną aprobatę do powyższych rzeczy.

25. Jak Ty odnosisz się do następujących zachowań Twoich rówieśników (zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź):

	akceptuję to w pełni	uważam, że to czasami dopuszczalne	jest mi to obojętne	uważam, że tak być nie powinno	jest to zupełnie niedopuszczalne
	%	%	%	%	%
palenie tytoniu/e-papierosów	10	5	21	30	26
picie alkoholu	9	7	20	29	30
upijanie się	7	3	14	28	39
zażywanie leków w celu odurzania się	5	1	7	25	51
zażywanie dopalaczy	7	1	7	23	57
palenie	7	2	10	25	57

marihuany/haszyszu					
zażywanie innych narkotyków	5	2	8	23	62
współżycie seksualne	7	4	15	23	35
używanie wyzwisk/wulgaryzmów	13	16	14	22	22
stosowanie przemocy fizycznej/bicie	4	4	13	29	37

Analiza liczbowa w tabeli wskazuje, że nasi uczniowie są bardziej tolerancyjni dla swoich rówieśników w kwestii zagrożeń niż wobec siebie. Za zdecydowanie niedopuszczalne jest już tylko dla ok. 30% ankietowanych: palenie, picie, upijanie się, współżycie seksualne czy stosowanie przemocy, choć co czwarta osoba twierdzi, że tak nie powinno być. Dla ok. połowy uczniów niedopuszczalne jest używanie narkotyków. Tu, podobnie jak w poprzednim pytaniu, znajdują się uczniowie (ok. 7-10%), którzy akceptują w pełni powyższe zagrożenia u rówieśników. Najbardziej wyrozumiali są ankietowani wobec używania wyzwisk lub wulgaryzmów.

26. Jak często widzisz, że ktoś w Twojej rodzinie (zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź):

	Nigdy	widziałem to raz w życiu	widziałem kilka razy w moim życiu	kilka razy w roku	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	Codziennie
	%	%	%	%	%	%	%
pali tytoń	38	4	12	8	9	5	18
pije alkohol	23	5	10	18	14	10	7
jest pijany/pijana	40	9	12	9	8	5	5
złości się na kogoś	28	8	5	15	18	8	12
złośliwie kogoś krytykuje	35	3	4	16	16	2	11
klóci się z kimś	26	8	10	11	15	13	13
wyzywa kogoś	41	8	12	12	8	4	10
bije kogoś	72	2	5	3	3	3	4

To pytanie będzie rozpatrywane pod kątem nie tego, czego uczniowie nigdy nie widzieli, ale tych sytuacji, których są świadkami w rodzinie i to często. Na podstawie odpowiedzi badanych można podejrzewać, że problemem rodzin może być nadużywanie alkoholu (ok. 10%), agresja słowna (15-20%) czy przemoc fizyczna (ok. 7%). Co piąty uczeń może widzieć swoich najbliższych palących codziennie.

27. Jeżeli to robisz, to w jakich sytuacjach najczęściej palisz tytoń, pijesz alkohol lub zażywasz inne substancje psychoaktywne (zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź):

	Nigdy	na spotkaniach z rówieśnikami	na spotkaniach w szkole	na spotkaniach młodzieży z innych szkół	w domu, przy rodzicach, na specjalnych	w domu w różnych	w drodze do szkoły	w szkole lub w okolicy, na	w samotności, gdy nikogo	Inne
--	-------	-------------------------------	-------------------------	---	--	------------------	--------------------	----------------------------	--------------------------	------

	%	poza szkołą, gdy nie ma dorosłych	(np dyskot eki), gdy dorośli nie widzą	wiedzą rodziców lub nauczyci eli	ch uroczysto ściach	sytuac jach (za wiedz ą rodzic ów)	ły lub do dom u	przer wach	nie ma w pobliż u	%
tytoń/e-pap ierosy	78	8	1	0	1	0	0	0	1	2
alkohol	75	8	2	1	4	2	1	0	1	2
leki w celu odurzania się	89	2	1	0	0	0	0	0	0	0
dopalacze	86	2	0	1	0	1	0	0	0	0
marihuana/ haszysz	87	3	0	0	1	0	0	0	1	1
inne narkotyki	89	2	0	0	1	0	0	0	0	1

Prawie wszyscy uczniowie zapytani o stosowanie przez nich używek w określonych sytuacjach, nie przyznają się do ich zażywania. Kilka osób (do 8%) pali papierosy lub pije alkohol przy rówieśnikach. Są też 2, może 3 osoby, które zażywają narkotyki również przy rówieśnikach, a 4 osoby piły alkohol na specjalnych uroczystościach rodzinnych.

28. Jeżeli palisz tytoń, pijesz alkohol lub zażywasz inne substancje psychoaktywne, to w jaki sposób najczęściej je zdobywasz:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	nie dotyczy mnie to	jestem częstowany przez rówieśników	jestem częstowany przez osoby starsze o kilka lat	kupuję w sklepie lub w kiosku	kupuję od kogoś poza szkołą	kupuję od kogoś w szkole	podbieram z domu	Inne
	%	%	%	%	%	%	%	%
tytoń/e-papierosy	83	4	2	0	2	1	1	3
alkohol	77	10	2	2	0	1	0	1
leki w celu odurzenia się	85	0	0	0	0	1	0	0
dopalacze	87	0	0	0	0	1	0	0
marihuana/haszysz	90	0	0	1	0	1	0	1
inne narkotyki	90	0	0	0	0	1	0	0

Uczniowie, którzy przyznali się do papierosów lub alkoholu podają, że są nimi częstowane głównie przez rówieśników. Jest jedna osoba, która zakreśla, że może kupić wszystkie podane używki (np. w sklepie, od kogoś poza szkołą, w szkole lub innym miejscu).

29. Zastanów się i zaznacz w każdym wierszu, jak często w ostatnim roku lub w całym życiu (zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź):

	Nigdy	raz w życiu	kilka razy w życiu	kilka razy w ostatnim roku	kilka razy w ostatnim miesiącu	kilka razy w ostatnim tygodniu	Codziennie
	%	%	%	%	%	%	%
palisz tytoń/e-papierosy	64	8	4	2	1	4	2
pijesz piwo	64	10	9	2	1	2	1
pijesz wino	65	17	4	3	1	2	1
pijesz wódkę lub inne mocne alkohole	72	4	4	0	1	1	2
upijasz się	73	5	3	0	0	1	1
masz okazję zażyć lek w celu odurzenia się	75	0	2	0	0	1	1
zażywasz leki w celu odurzenia się	77	1	0	0	0	1	1
masz okazję spróbować dopalacza	78	0	0	0	0	1	1
zażywasz dopalacze	76	0	0	0	0	1	1
masz okazję zapalić marihuanę/haszysz	74	1	2	2	0	1	1
palisz marihuanę/haszysz	77	2	2	0	0	1	1
masz okazję spróbować innego narkotyku	76	1	0	0	0	1	1
zażywasz inne narkotyki	74	0	0	0	0	2	2

W tym pytaniu prawie wszyscy uczniowie kolejny raz twierdzą, że problem powyższych używek ich nie dotyczy. Kilkunastu uczniów spróbowało papierosa, piwa czy wina, a kilku 4-5 piło wódkę i upiło się.

30. Dręczenie polega na tym, że jedna uczennica/jeden uczeń lub grupa w szkole przez dłuższy czas robi innemu uczniowi/innej uczennicy bardzo przykre rzeczy (bije, przezywa, obgaduje, wyklucza z grupy). Taka uczennica/taki uczeń ma spore trudności, żeby się obronić przed tymi, którzy robią mu przykrości. Nie liczą się jako dręczenie zwykłe, rzadkie sytuacje, kiedy ktoś się pokłóci w klasie. Pomyśl o tym roku i zaznacz jak często w tym czasie:

Proszę wybrać odpowiednią odpowiedź przy każdej pozycji:

	Ani razu %	1 raz %	2 razy %	3 razy i więcej %
Inni dręczyli Ciebie	53	11	3	15
Ty dręczyłeś inne osoby w szkole	61	10	3	8

Pytanie dotyczy przemocy rówieśniczej. Ponad połowa uczniów zaznacza, że jej nie doświadczyło ani jej nie stosowało. Około 15 % uczniów czuje, że było dręczonych przynajmniej 3 razy w życiu. Do dręczenia innych przynajmniej 1 raz lub więcej przyznało się ok. 10% ankietowanych.

31. Proszę pomyśl o obecnym roku i zaznacz, czy i jak często zdarzyło Ci się, że inni uczniowie/uczennice Ci to zrobili (zaznacz jedną odpowiedź w każdej linii):

	Nie zdarzyło mi się w ciągu ostatniego roku %	Raz lub kilka razy w całym tym czasie %	Raz lub kilka razy w miesiącu %	Raz lub kilka razy w tygodniu %	Raz lub kilka razy dziennie %
Komentowali moje wypowiedzi na forum internetowym, żeby mnie ośmieszyć/sprawić przykrość/wystraszyć	67	16	4	2	2
Wysyłali do mnie SMS-y żeby mi dokuczyć/sprawić przykrość/wystraszyć	77	7	3	0	2
Wyzywali mnie, rozmawiając na czacie/ na portalu społecznościowym	70	10	6	0	5
Publikowali, bądź rozsyłali ośmieszające mnie zdjęcia lub filmy	72	5	6	5	1
Wysyłali mi wiadomości przez komunikator (np. Messenger), aby mnie obrazić/wystraszyć	78	7	4	3	2
Celowo wykluczali mnie lub nie dopuścili do grona znajomych w Internecie,	77	8	2	1	2

żeby mi dokuczyć					
------------------	--	--	--	--	--

W tym pytaniu próbujemy rozpoznać w jakim stopniu uczniów dotyczy problem o charakterze cyberprzemocy w ostatnim roku. Zdecydowana większość ankietowanych (ok. 70%) nie doświadczyła wskazanych form przemocy. Najczęściej uczniowie spotykali się z komentowaniem wypowiedzi w celu ośmieszenia/sprawienia przykrości/ wystraszenia (łącznie w roku 24 wskazań) oraz z wyzywaniem na czacie lub portalu społecznościowym (łącznie 21%). Około 15% uczniów doświadczyło pozostałych form cyberprzemocy: publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających zdjęć lub filmików (17%), wysyłanie obrażających wiadomości na Messengerze (16%), wykluczanie z grona znajomych na Internecie (13%), wysyłanie przykrych sms-ów (12%).

32. Jak często zdarza Ci się, że ktoś tak Cię traktuje? Zaznacz jedną odpowiedź przy każdym wierszu:

	Nigdy	raz lub kilka razy w życiu	kilka razy w roku	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	Codzienni e
	%	%	%	%	%	%
złośliwie ośmieszają lub oczerniają przed innymi	51	18	5	8	5	4
wulgarnie wymyśla	52	12	7	7	7	3
celowo, poważnie grozi, nie dla żartu	67	6	2	3	1	2
zmusza do czegoś poniżającego	71	4	3	2	5	1
dotyka bez Twojej zgody intymnych części ciała	84	3	3	2	0	1
zmusza do oddania pieniędzy lub jakichś przedmiotów	78	2	5	0	2	3
celowo, mocno uderza lub szarpie, nie dla żartu	83	6	3	2	2	1
mocno bije	85	4	1	4	3	1

Wśród innych form przemocy, których mogą doświadczać uczniowie są głównie: złośliwe ośmieszanie, oczernianie lub wulgarnie obrażanie. Kilka procent ankietowanych zgłasza również zmuszanie do czegoś poniżającego lub do oddania pieniędzy (innych przedmiotów).

33. Kto stosuje wobec Ciebie agresję lub przemoc (fizyczną lub słowną)? Zaznacz przy każdym wierszu jak często ta osoba zrobiła Ci cokolwiek wymienionego w poprzednim pytaniu:

	Nigdy	raz lub kilka razy w życiu	kilka razy w roku	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	Codzienni e
	%	%	%	%	%	%
młodszy uczeń	74	7	2	0	1	6

rówieśnik	76	19	6	1	5	2
starszy uczeń	81	8	8	1	1	4
rodzic	73	3	0	2	2	3
nauczyciel	72	4	1	1	0	1
obcy dorosły	79	11	0	0	0	1
ktoś inny	75	5	1	2	1	1

Ankietowani zapytanie o osoby, od których doświadczają przemocy wskazują głównie rówieśnika, młodszego lub starszego ucznia i rodzica.

34. Poniżej znajduje się zestaw opinii na temat picia alkoholu Oceń przy każdej, które z nich są Twoim zdaniem prawdziwe, a które fałszywe:

	Prawda %	nie wiem %	Falsz %
ludzie z mocną głową mogą wypić więcej bez szkody dla zdrowia	32	20	27
piwo to nie jest alkohol	14	15	49
prawdziwy mężczyzna od czasu do czasu musi się upić	12	20	49
kierowca przed jazdą może bez szkody wypić trochę alkoholu	13	14	49
alkohol jest dobrym lekarstwem na niektóre dolegliwości	16	22	40
osoby uzależnione piją, dlatego, że mają słaby charakter	16	20	29
pijąc tylko piwo nie można się uzależnić	12	25	41
alkohol jest bardziej szkodliwy dla nastolatka, niż dla czterdziestolatka	27	27	21
alkoholizm jest chorobą	40	20	14
można przewidzieć, kto spośród pijących uzależni się	18	35	22
alkoholizm jest problemem rodziny, a nie jednostki	21	30	24
dziewczynom imponują chłopcy, którzy piją	8	33	33
każdy, kto się upija, jest uzależniony	10	33	33
alkohol ułatwia nawiązywanie kontaktów z ludźmi	21	26	29
wypicie alkoholu pomaga przezwyciężyć zdenerwowanie	18	32	24

Opinie na temat picia alkoholu są dość zróżnicowane pod względem ilości wskazań. W punktach, gdzie oczekujemy, że młodzież oceni je za fałsz, np. piwo to nie alkohol, prawdziwy mężczyzna od czasu do czasu może się upić, kierowca przed jazdą może wypić trochę alkoholu, tylko około połowy ankietowanych tak twierdzi. Jest ich zdecydowana większość. Jest dość liczna grupa, ok. 30% badanych, którzy są niepewni swojej wiedzy odnośnie wskazywanych stwierdzeń. Uczniowie wiedzą, że alkoholizm jest chorobą. Za prawdę uznaje to 40% badanych. Jest przy tym grupa młodzieży (kilkanaście procent), która może niepokoić. Uczniowie ci za prawdę uznają np. piwo to nie jest alkohol, kierowca może trochę wypić, pijąc piwo nie można się uzależnić, wypicie alkoholu pomaga przezwyciężyć zdenerwowanie, alkohol jest dobrym lekarstwem na niektóre dolegliwości. Co trzeci uważa, że ludzie z mocną głową mogą wypić więcej bez szkody dla zdrowia.

35. Poniżej znajduje się zestaw opinii na temat narkotyków Oceń przy każdej, które z nich są Twoim zdaniem prawdziwe, a które fałszywe:

	Prawda %	nie wiem %	Falsz %
marihuana jest szkodliwa	48	21	10
można przez rok zażywać co kilka dni narkotyki, a potem po	7	24	43

prostu przestać			
narkotyki są gwarancją udanej imprezy	9	24	39
każdy narkotyk jest niebezpieczny dla zdrowia	36	21	17
tylko ludzie o słabym charakterze uzależniają się od narkotyków	14	34	24
nawet wzięcie jednej porcji narkotyku może prowadzić do uzależnienia	33	33	8
amfetamina pomaga w dobrym uczeniu się	11	43	22
uzależnienie od narkotyków to rodzaj choroby	28	34	12
ktoś, kto raz zażył narkotyk, jest już narkomanem	11	29	0
zażywanie narkotyków tylko dla zabawy, też prowadzi do uzależnienia	34	32	32
każdy może wyjść z uzależnienia	33	29	11

Tutaj pytamy młodzież o stosunek do zażywania narkotyków. Wygląda na to, że uczniowie w ilości 48% zgadzają się z opinią, że marihuana jest szkodliwa. Wiedzą, że każdy narkotyk jest niebezpieczny dla zdrowia (36%), jego zażywanie dla zabawy też prowadzi do uzależnienia (34%), każdy może wyjść z uzależnienia (33%). Mają świadomość, że nieprawdziwą jest opinia, że można przez rok zażywać narkotyki, a potem po prostu przestać (43%). Za fałsz uznają także, że narkotyki są gwarancją udanej imprezy. Jest też wielu uczniów (ok. 30%), którzy odpowiadali „nie wiem”. Niepokoi pogląd 11% badanych, że amfetamina pomaga w dobrym uczeniu się.

36. Opisz zajęcia pozalekcyjne w Twojej szkole lub okolicy (zaznacz każdy punkt, który Ciebie dotyczy):

	biorę w nich udział	wiem, że są dostępne, ale nie chciałem uczestniczyć	chcę uczestniczyć, gdyby były dostępne
	%	%	%
sportowe	47	30	3
turystyczne	12	58	5
artystyczne	16	50	3
językowe	25	48	9
informatyczne	10	63	8
harcerskie	9	65	3
grupy kościelne	8	60	3
wolontariat	15	49	10
inne	11	53	6

Nasi uczniowie są aktywni sportowo. Połowa z badanych wskazała, że bierze udział w pozalekcyjnych zajęciach sportowych. Na drugim miejscu wśród zajęć dodatkowych są zajęcia językowe (25% wskazań). Kilkanaście procent uczniów udziela się również w zajęciach artystycznych lub wolontariacie, trochę mniej w zajęciach turystycznych. Są też uczniowie (po ok. 10%), którzy chodzą na zajęcia informatyczne, harcerskie lub na grupy kościelne. Ponad połowa uczniów nie jest zainteresowana uczestnictwem w dodatkowych zajęciach, a grupa 10% zapisałaby się na wolontariat, zajęcia językowe lub informatyczne, gdyby były bardziej dostępne.

Podsumowanie ankiet w kl. VII-VIII:

- zdecydowana większość uczniów klas VII- VIII może być zadowolona ze swojego życia; uczniowie pozytywnie oceniają poczucie bezpieczeństwa, sytuację materialną, zdrowie, relacje z kolegami i rodzicami, akceptują w większości swój wygląd, cechy charakteru, rozwój zainteresowań i optymistycznie myślą o przyszłości;
- ankietowani doceniają wartość nauki, ambitnie podchodzą do swojej edukacji: ponad połowa chciałaby mieć studia wyższe;
- wielu badanych poważnie myśli o założeniu rodziny i posiadaniu dzieci; 40 % uczniów już teraz wyraża takie plany;
- uczniowie dobrze oceniają swoje relacje z rówieśnikami; różnią się nieznacznie w opiniach co do relacji z wychowawcami czy nauczycielami; doceniają starania wychowawców i nauczycieli, głównie w kwestiach związanych z nauką;
- ankietowani prawdopodobnie w połowie korzystają z dodatkowych korepetycji, głównie z j. obcego, matematyki i j. polskiego;
- uczniowie oceniają się za ludzi otwartych, wychodzących z inicjatywą, asertywnych, potrafiących odmówić w trudnych sytuacjach;
- ankietowani przyznają się do spędzania dużej ilości czasu wolnego przy grach komputerowych i w Internecie; to jest też główny sposób na radzenie sobie z problemami; są uczniowie (9%), którzy w równej mierze codziennie poszukują w Internecie materiałów do szkoły, jak i treści erotycznych;
- niepokojącym zjawiskiem u młodzieży w szkole są przypadki samookaleczania w sytuacji problemów życiowych;
- jest niewielka grupa badanych (5-8%), która przyznaje się do palenia papierosów i sięgania po alkohol; 2 osoby wspominają o rówieśnikach używających narkotyki;
- mimo świadomości uczniów o szkodliwości narkotyków, jest grupka młodzieży (7-12%), która ma aprobatę do używek i akceptuje palenie papierosów, próbowanie alkoholu czy narkotyków; niepokoi 11% badanych, którzy uważają, że amfetamina pomaga w nauce;
- uczniowie wiedzą o szkodliwości alkoholu, ale wielu z nich nie wyraża do problemu negatywnego stosunku;
- uczniowie mogą mieć problem z cyberprzemocą, np. złośliwe komentarze, obrażanie, publikowanie ośmieszających filmików, wykluczanie z grup messengerowych, sytuację tę wskazuje ok. kilkunastu procent ankietowanych; uczniowie wskazują też na przypadki wymuszania pieniędzy lub innych rzeczy;
- problemem uczniów w domach rodzinnych może być stosowanie agresji słownej czy przemocy fizycznej (ok. 5- 10% wskazań).

Wnioski pod kątem czynników chroniących i czynników ryzyka w środowisku uczniów na podstawie ankiet w klasach IV-VIII

CZYNNIKI CHRONIĄCE

- wysoka samoocena większości uczniów (wygląd, cechy charakteru, relacje z innymi);
- poczucie zadowolenia ze swojego życia, w tym z poczucia bezpieczeństwa, zdrowia, sytuacji materialnej;
- docenianie wartości nauki;
- wysokie aspiracje życiowe starszych uczniów -chęć wyższego wykształcenia u połowy ankietowanych;
- pozytywne relacje z rodzicami i zainteresowanie ich sprawami uczniów;
- zaangażowanie w grupowe zajęcia pozalekcyjne;
- dobre relacje większości uczniów z wychowawcami i nauczycielami;

-świadomość szkodliwości środków psychoaktywnych.

CZYNNIKI RYZYKA

- niedostateczne poczucia wsparcia i dzielenia się radością z sukcesu ze strony rówieśników w klasie;
- przypadki przemocy w rodzinie;
- agresja słowna i przypadki cyberprzemocy wśród uczniów;
- nadużywanie Internetu, w tym gier komputerowych;
- przypadki trudności radzenia sobie z problemami o charakterze samookaleczania;
- tolerancja niektórych uczniów wobec palenia papierosów, alkoholu, narkotyków, w tym ograniczona wiedza w tym zakresie.

Rekomendacje do dalszych działań profilaktycznych na rok szkolny 2021/2022

- realizować zajęcia profilaktyczne dotyczące zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków;
- realizować zajęcia profilaktyczne na temat bezpieczeństwa w Internecie oraz cyberprzemocy, w tym informować o konsekwencjach prawnych i odpowiedzialności;
- prowadzić zajęcia na temat szkodliwości papierosów;
- zaproponować rodzicom prelekcję lub materiały edukacyjne dotyczące samookaleczania się młodzieży;
- obserwować uczniów w klasie pod kątem relacji i pracować stale nad integrowaniem się uczniów oraz rozwijaniem umiejętności rozwiązywania konfliktów.

Opracowanie: A. Krupińska